

GENESIS 12–14

Tööversioon, viimane uuendus 18.5.2023

Tõlkinud Urmas Nõmmik.¹ Lähtetekstiks on *Codex Leningradensis*'e tekst BHS-i väljaandes. Seda on korrigeeritud varasema tõenäolise, veel rikkemata teksti suunas. Ümarsulud (.) tähistavad mõttelisi täiendusi, nurksulud [...] lähtetekstile lisatud sõnu, ülakomad ' ' sõnade ümber märgivad parandatud teksti, lihtsalt ülakomad ' ' ärajätku. Pärinimede kirjaviis järgib „Heebrea keele transkriptsiooni soovituslikke reegleid eesti keeleruumi jaoks“, ilmunud teose *Mišnatraktaat „Sabat“ (Šabbat)*. Piibel kontekstis, 2. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2015, lisana (lk 140–148), vt ka <https://usuteaduskond.ut.ee/et/sisu/juhendid-ja-avalduste-vormid>. Tagasiside tõlkijale urmas.nommik@ut.ee.

12,1 Siis ütles Jhvh Avramile: „Mine nüüd oma maalt ja oma sugukonnast ja oma isa kojast maale, mida ma sulle näitan! **2** Siis tahan ma teha su suureks rahvaks ja tahan õnnistada sind ja teha suureks su nime ja sellest 'saab' õnnistus! **3** Siis tahan ma õnnistada sinu õnnistajaid ja sinu 'sajatajaid' ma nean. Siis õnnistavad end sinu kaudu kõik maa suguvõsad.“ **4** Siis läks Avram, nõnda nagu oli öelnud talle Jhvh. Siis läinud temaga koos Lot.

Ja Avram oli seitsekümmend viis aastat vana, kui ta väljus Haránist. **5** Võttis siis Avram oma naise Sarái ja oma vennapoja Loti ja kõik oma kogutu, mis nad olid kogunud, ja kõik hingelised, keda nad olid võtnud² Haránis. Väljusid siis nad, et minna Kena'ánimaale, ning nad läksidki Kena'ánimaale. **6** Siis läbinud Avram maa kuni Šekémi paigani, kuni Nágija terebindini – ja kaananlased olid siis sel maal. **7** Siis ilmus Jhvh Avramile ja ütles: „Sinu soole annan ma sellesinase maa!“ Siis ehitas ta sinna ohvrialtari Jhvh-le, kes oli end talle ilmutanud. **8** Siis liikus ta sealt edasi mäestikku Bet-Élist ida pool ning püstitanud oma telgi, Bet-Él lääne pool ja Ai ida pool. Siis ehitas ta sinna ohvrialtari Jhvh-le ja palvetas Jhvh nime poole³. **9** Siis asunud Avram teele, üha (edasi) minnes, asudes teele lõunasse.

10 Siis juhtus maal nälg. Siis Avram läks alla Egiptusesse, et seal võõrana elada, sest nälg oli ränk maal. **11** Siis juhtus, kui ta minnes ligines Egiptusele, et ta ütles oma naisele Saráile: „Näe nüüd, ma tean, et sa oled ilusa välimusega naine. **12** Ja kui egiptlased sind näevad, siis nad ütlevad: see on tema naine ja nad tapavad minu, aga sinu jätavad elama. **13** Ütle siis, (et) sa oled minu õde, selleks et mulle sinu pärast sünniks hea ja et minu hing jääks elama sinu pärast.“ **14** Siis kui Avram läks Egiptusesse, nägid egiptlased naist, et ta oli väga ilus. **15** Siis nägid vaarao valitsejad teda ja nad kiitsid teda vaarao ees ja naine võeti vaarao kotta.

16 Ja Avramile sündis head tema (naise) pärast ja ta sai lambaid ja lehmi, eesleid, sulaseid, teenijannasid, eeslimärasid ja kaameleid. **17** Siis nuhtles Jhvh vaarao suurte nuhtlustega – ja tema koda – Avrami naise Sarái asja pärast. **18** Siis hüüdis vaarao Avrami ja ütles: „Miks tegid sa seda mulle? Miks sa ei teetanud mulle, et ta on sinu naine? **19** Miks sa ütlesid „ta on minu õde“, et ma võtaksin ta endale naiseks? Aga nüüd, näe, siin on sinu naine. Võta ja mine!“ **20** Siis käskis vaarao tema pärast mehi, et nad saadaksid ära tema ja ta naise ja kõik, mis tal oli. **13,1** Siis läks Avram Egiptusest üles, tema ja ta naine ja kõik, mis tal oli – ning Lot koos temaga –, Negevisse.

2 Ja Avram oli väga rikas karja poolest ja hõbeda poolest ja kulla poolest. **3** Läks siis ta peatuspaikade kaupa lõunast Bet-Éli poole, paiga poole, kus kunagi oli olnud tema telk, Bet-

¹ © Urmas Nõmmik.

² Sõna-sõnalt: „tegid“.

³ Sõna-sõnalt: „hüüdis Jhvh nime“.

Éli ja Ai vahel, 4 altari paika, mille ta seal oli alguses teinud. Siis palvetas Avram seal Jhvh nime poole⁴.

5 Ja ka Lotil, kes läks koos Avramiga, olnud lambaid ja veiseid ja telke. 6 Ja ei 'andnud' maa neile (piisavalt), et elada koos, sest neil oli palju vara. Ja nad ei suutnud elada koos. 7 Siis oli tüli Avrami karja karjaste ja Loti karja karjaste vahel – ja kaananlased ja perislased elas[id] siis sellel maal. – 8 Siis ütles Avram Lotile: „Ärgu olgu nüüd tüliasja minu ja sinu vahel ning minu karjaste ja sinu karjaste vahel, sest meie, mehed, oleme ju vennad! 9 Kas pole mitte kogu maa su ees? Mine nüüd minust lahku! Kui (sina) vasakule, siis mingi ma paremale, kui (sina) paremale, siis mingi ma vasakule.“ 10 Siis tõstnud Lot oma silmad ja näinud kogu Jardéni ringkonda, et see kõik olnud niisutatud (maa) – enne kui Jhvh rikkus Sedómi ja Amorá, oli see nagu Jhvh aed –, nagu Egiptusemaa, kuni sa jõuad Tso'árini. 11 Siis valis Lot endale kogu Jardéni ringkonna ning siis asunud Lot teele ida poole. Läks siis kumbki lahku oma vennast. 12 Avram elas Kaanimaal. Ja Lot elas selle ringkonna linnades ja püstitanud telke kuni Sedómini. 13 Aga Sedómi mehed olid väga kurjad ja patused Jhvh jaoks.

14 Ja Jhvh ütles Avramile pärast Loti lahkuminekut tema juurest: „Tõsta nüüd oma silmad ja vaata (ringi) sellest paigast, kus sa oled, põhja poole ja lõuna poole ja ida poole ja lääne poole! 15 Jah, kogu selle maa, mida sina näed, tahan ma anda sulle ja sinu soole igaveseks! 16 Ja ma teen⁵ su soo nagu maa tolmuks, mida (on nii palju), et kui keegi suudaks lugeda kokku maa tolmu, siis suudaks ta lugeda kokku ka sinu sugu. 17 Tõuse, kõnni läbi see maa pikkupidi ja laiupidi, sest ma tahan anda selle sulle!“

18 Siis telkinud Avram ning tulnud ja elanud Mamré terebintide juures, mis on Hevróni lähedal. Siis püstitas ta seal altari Jhvh-le.

14,1 Juhtus siis Šin'ári kuninga Amraféli, Ellasári kuninga Arjóhi, Elámi kuninga Kedorla'ómeri, ja Gojími kuninga Tid'áli päevil, 2 et nad pidasid⁶ sõda Sedómi kuninga Bera ja Amorá kuninga Biršá, Admá kuninga Šin'ávi ja 'Tsevojími' kuninga Šem'éveri ning Bela, see tähendab Tso'ári, kuninga vastu.

3 Kõik nad ühinesid Siddími, see on Soolamere, madalikul. 4 Kaksteist aastat teenisid nad Kedorla'ómerit, aga kolmeteistkümmen[dal] aasta[l] mässasid nad. 5 Ja neljateistkümmendal aastal läks Kedorla'ómer, ja kuningad, kes temaga, ja nad löid refalasi Ašterót Karnájimis ja 'samsumiite' Hamis ja emiite Šavé Kirjatájimis 6 ja horiite Se'íri 'mägedel' kuni El Paránini, mis kõrbe lähedal. 7 Siis nad pöördusid tagasi ja tulid En Mišpátti, see on Kadéši, ning löid kogu amalekkide piirkonda, aga ka emoriite, kes elasid Hatsetsón Tamáris. 8 Siis väljus Sedómi kuningas, ja Amorá kuningas ja Admá kuningas ja 'Tsevojími' kuningas ja Bela, see on Tso'ári, kuningas, ning nad rivistusid üles nende vastu lahinguks Siddími madalikule, 9 (nimelt) Elámi kuninga Kedorla'ómeri ja Gojími kuninga Tid'áli ja Šin'ári kuninga Amraféli ja Ellasári kuninga Arjóhi vastu; neli kuningat viie vastu.

10 Ja Siddími madalik oli pigiaukudest auklik⁷; kui Sedómi kuningas ja Amorá [kuningas] põgenesid, siis kukkusid nad sinna. Ja ülejäänud põgenesid 'mäkke'. 11 Siis nad võtsid kogu Sedómi ja Amorá (vallas)vara ja kõik, mis neil süüa, ja läksid ära. 12 Siis nad võtsid ka Loti ja tema (vallas)vara – Avrami vennapoja – ning läksid ära. – Tema ju elas Sedómis.

13 Siis tuli põgenik ja teatas heebrealane Avramile. Tema elas Eškóli venna ja Anéri venna, emorlase Mamré terebintide, juures. Ja nendel oli Avramiga leping. 14 Siis kuulis Avram, et ta vend oli vangi võetud. Siis ta 'vaatas üle' oma pühendunud (mehed), sündinud ta kojas, kolmesaja kaheksateistkümmne jagu, ning jälitas kuni Danini. 15 Siis jagunesid öösel tema ja ta sulased nende vastu ning ta lõi neid ja jälitas neid kuni Hováni, mis on Dammésekit vasakul. 16 Siis ta tõi tagasi kogu (vallas)vara. Ja ka oma venna Loti ja selle (vallas)vara tõi ta

⁴ Sõna-sõnalt: „hüüdis Jhvh nime“.

⁵ Sõna-sõnalt: „asetama“.

⁶ Sõna-sõnalt: „tegid“.

⁷ Sõna-sõnalt: „olid pigiaukude augud“.

tagasi. Ja ka naised ja rahva. 17 Siis väljus Sedómi kuningas teda tervitama, pärast seda kui ta oli pöördunud tagasi löömast 'Kedorla'ómeri' ja kuningaid, kes olid olnud temaga, (nimelt) Šavé orgu, see on Kuningaorgu.

18 Ja Šalémi kuningas Malki-Tsédek tõi leiba ja veini. Ja tema oli El Eljóni preester. 19 Siis ta õnnistas teda ja ütles:

„Õnnistatud olgu Avráam,
El Eljóni poolt,
taeva ja maa looja poolt!
Ja õnnistatud olgu El Eljón,
kes andis su vastased su kätte!“

Siis andis ta talle kümnendiku kõigest. 21 Siis ütles Sedómi kuningas Avrámile: „Anna mulle hingelised, aga (vallas)vara võta endale!“ 22 Siis ütles Avráam Sedómi kuningale: „Ma tõstsin oma käe Jhvh, El Eljóni poole, taeva ja maa looja poole. 23 Tõesti, nõorist kuni sandaalipaelani – tõesti ei võta ma millestki, mis sulle kuulub, et sa ei ütleks: Mina olen teinud Avrámi rikkaks. 24 Minu pärast (vaja) ainult, mida sõid poisid, ja meeste jagu, kes tulid koos minuga. Anér, Eškól ja Mamré – nemad võtku oma jagu!“